

ကအုထုကွေ့ကုဉ်းထဲ၊ ဘာထွာသဒ္ဓါပုဂံး
ဆီုဆါဖိာ်ဝံ၊ အဂံးအဖးအကိုးအဖျိးနီုအဂံး
(ဆမးဆာ်ထဲးရှုခါရှုဆာ်ဆီုမိယုာ်အနီု)

ဆုယိုး

မရရှင်ခါရှင်ဆေးဆိုးမို့ယဉ်းဆေးဖိဆေးမဒဲး စုန်ကီုကဒုကဆေးအဖုလဖာအဝိန် ကအံ့ထံ့အဂဲးအဖးအဖျိလဖာအဖးဒု ဘာထွဲသးပုဂဲးဆိုးဆါဖိးဝံ့ကပာအဂးဒဲး ကဂဲးဂုးလုဝံ့အဂးဂုးခါဂီု မဆေးဒုအံ့အဒုမုနဲးစိးထလဝံ့အဂးနီုလီၤ.

ဘာနီလဲဆရာအဂဲးအဖျိုးလမာယီလိာဆာနီလဲ.

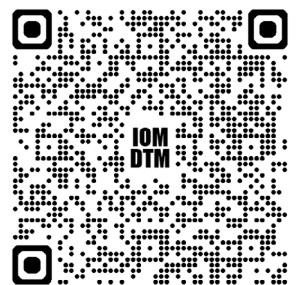
အပူထူဝှာဘဲ၊ ပုထိုးအလူလူလဲလဲပာနဲ့အဲဒါအဖီးအဒီး တဲးဝဲးထင်ဝဲး- လီးအပူလဲလဲပာနဲ့အဲဒါအဖီးအဒီး၊ ဆဲးလဲလဲအပူယီဒဲး ဆဲးကမာဆဲးကဲးအထီ ကနာပူ အဝှာဝံအဆဲးလီဒဲးအဆဲးဒါခါနီနီပူလဲလဲအဖီးအဒီး၊ လဲလဲပာဆဲးယီဒဲး ကလဲလဲထံးလဲလဲဆဲးအဲဒါ၊ အပူဆဲးမဲးဆဲးအဲဒါ ဘာပူဆဲးယီဆဲးကမာဆဲးကဲးလဲလဲအဖီးအဒီး ကယီထံးဆဲးဝှာအခါဂဲးထီဘာနီအဲဒါ၊ ဆဲးမဲးဆဲးထဲးကနာ ဆဲးဝဲးမဲးထဲးအထဲးထံးနီလီ။

လဘျဉ်းဒိပ်မီဖီအုပ်ဆေးနီၤဘဲၤ “ပုဂံးဆိၤဆါဖိၤဝံၤပၤ ဆၢမးဆၢထဲၣ်ရှၢၤခါရှၢၤ ဆၢဆိၤမိၤယၢၣ်ၤဝၢၣ်နီၤဖးၣ် IASCနီၤစိၣ်ထၢအထံၤလၢဖၤ, အဆၢဖိၤ(၄) - ဒုၣ်ထၢ(Data)ဒဲး ပိၣ်ထံၤဒီးလၢဆၢပရၢၤလၢဖၤ” ဖးၣ် ဖိၤယိၤအုပ်ဆၢနီၤလီၤ.

ကြိတ်အုပ္ပုအဂ်းအဖးလဖယီး ဘဲာ့လဲး.

အပူထူအကဲအဖးလဖာယီအဒီးဒဲး ယိထံဆာဝုအဒီးလဖာယီ ဒီးနဲးအာလကဝိဒု၊ အဆာထိစိအဖာခါနီလီ၊ ဝိဒုထူ "ရှာခါရှာဆာဆီမိယာသဆာဖံဆာမအကဲ အပူထူထဝု ပုဂဲးဆီဆါဖိာသံ စူကီထအနီ -ခွဲလဲးစုးရုထလဲးခါ နဲးစိဝု(Decision Tree)" ယီနီလီ၊

ကက်ညီလှပမှုကိစ္စထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန၊ ဆေးအထူးထုတ်လုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းအဖွဲ့

အခုထိရသောနီလဖျော် နံ့ကဘာကြီးမခဲဘဲအစုတူလေသိမ်းလို့။

- [illegible]

လမ်းခွကဘျး ဖုကိပုဂ္ဂါအထံ(၄)ထံဒဲ ထုပုဒ်ခံလဖ၊

၁။ အပ္ပထပ္ပုအဂ္ဂဲးအဖးအဒိဒ္ဓလဖာအခါ အပ္ပုအာဒ, အမ္မုအခွာဒဲ အိာကပ္ပပဲဒယိဆာဒ
အပ္ပထပ္ပုပုဂ္ဂဲးဆိာဆါအဒိဒ္ဓအမံဒမံဒ ယီဒလါဆံဒ.

အရှေ့ထူလောကဆီ၊ အသံ(၅)နံ့ဒဲအဖာလပုရှထီးအလူအဂး ကဘာ
 ဝိဒ္ဓု၊ ဆအစု (၆)မံပ ၀၁ရှံတအဖာ ဆအစုအဒီးWG Short Set on
 Functioning (WG-SS) - The Washington Group on Disability
 Statistics ယီနီလီ၊ ကဂလီလီ၊ ဂံဒီးဖိဝံအဂးမဲ့ ပဝိနုဝါလီ၊ အီကု
 ပဲဆအထံလဖယီဂီ ယိဆဒ်ဒ် ဒုဖျိကဘယဝါ ရှဆအံဆနဖး ပု
 ဂဲဆီဆီဆအံဆန လကဘာ လမိပိဘာပုဂဲဆီဆီအဒီးအမံမံ၊ အသု
 အသံ အမုအခါ အဖာကဖာဒဲကဖာ ဘာဒါအဆလဒ်အယီအဒီးဝံလဖ၊
 ဖုဆီဆအလီလဖဒဲ ကနဘာဆမဆဒ်အဂး လဖယီ နီလီ၊

၂။ ကံထဲရှုရှုဆေး အင်းအဖးအိမ် အခါ ဘာဒေသကယာဆေးလဒ်အပွယ်ဒဲ ရှုဆေးဝံ
ဆေးနုအဖးပု ပုဂံးဆိးဆိးဖိာ်အာဒေသ ဒုးဖျိးထဲပျဲပျဲကန့်အဂးထံလဒ်
အပွစုလံလံလမာနီ လါဆံး.

ရှုခါရှုဆာဆီ့မိယုာ်ဆာဖံဆာမသံလဖာဖး ပုဂံးဆီ့ဆါဖိသံဆာအလီာ် ယိထံဆာစုရုဂ္ဂါအဒိး ယိ ဆာအုစုလံအဒိး(၃)မံးဖးပုဂ္ဂါ ဖးသုဖျိးဖးကမံးနီလီာ်. ဆာယိးနီ ဆာလုအုယိကဲပုဂ္ဂါဂီု ယိထံဆာဂ္ဂါအဂဲအဖးသံဖျဲအခါ ပုဂံးဆီ့ဆါဖိသံအဂဲ ကဲဂုလုဂ္ဂါဂီု ဆာမုအဒိးအဝိးတဲးဝဲအုထုအဂဲ နီလီာ်.

- [illegible]

၃။ ယိထံဆဒဖိလိဝဂ္ဂဆဒအလိာအခါ ပုဂ္ဂံးဆိပ္ပဆါဖိပိဝံ အိလဒ္ဓိဝံဆဒအလိာလ
ဖပ ဒိ ဆဒလဒ္ဓိအပ္ပယိပိဝံလဖပ ကပ္ပယာဝဂ္ဂါ အဂ္ဂံး ထိလဒ္ဓိ လဒ္ဓိကဘျဒိဒိ ဆဒ
အပ္ပစပ္ပလံလံဖပနိာ လါဆိဒ.

ပိဒ်ဒီမမအနိပျာဒံ ဆာယိထံဆာဂုအဆာထိစိအဖျာဒံ ဒိဒ်ဒ်ဒ်ဒ် ဒ်ဒ်ထုအဒ်ဒ်ဒ်ဒ် ဆာအုထုအဖျာလ
လံယီဒ်ဒ်ဒ်ဒ်ဒ်ဒ်.

- ✓ နံဘေး ရှာခန်းအနံ့အစိုအိမ်၊ ဘာထိုးအိမ်ကွပ်ပဲပုဂံးဆိုးဆိုး (လမ္မာ) အဆင်ထိအိမ်ဝှာဒဲဘာထိုးမာဆိုး ပုရှာဘဲ နံဘေးခိုးယံးယါဇာ.
- ✓ ပုဂံးဆိုးဆိုးအကး အနံ့နံ့ဆာပရားအကးအဖးလဖးနီကမငါဝှာအကီအဖိုးဘဲဘဲလဲ.(ထုပုး- အလူဒီး, အနံ့လူအနံ့ ပုမ္မာဘျီအိမ်အကးလံ, ဆာကးမာ, ပမီယီဝှာလံ, ပါစတာဘဲလဖး, လာခွဲလူ, ဆူးအာစီလဆာအကံဘဲအိမ် ဆာလဖး)

- ✓ နံဘဲ ရှာခံးအနဲအပီအီ ဘာထိးအီကွာပဲပုဂံးဆီဆါဖိာ် (လမ္မဲဘာ) အဆာထိစိအီဝုဒဲဘာထိးမး ဆီ ပုရှာနံ နံဘဲဒါနီယံးယါဇာ.
- ✓ ဘာဒါနီဆာလဲအယီပုခမုးဘဲအကျဲ ပုဂံးဆီဆါဖိာ်အဖုခါ အီကွာပုအီကွာဒဲ ဖံးဝိဆာအီ ဝု ဘဲဘဲလဲ. ဘာထိးဆာနုဝု ဆာဆီမီဒဲ အလုလါအီဘဲဘဲလဲ.
- ✓ လာနံအဂံဒီအဖး ဖိာ်(လမ္မဲဘာ)ပုရှာအပိ (Diaper- အဝုကကအကးဝိဆာပိဆာလု) ဘဲဝိ မိ အုမိဆါကိဒဲဘာထဲလဲန့ဘာပုရှာဘဲအကး ကလိဆာပိဆာလုလဖာ အီဝုဇာ.
- ✓ နးအကး(လမ္မဲဘာ) ပုဂံးဆီဆါဖိာ်အကး ထာဘာကဘာအဆုထံဆာမဆးလဖာ(ထုပု- ဆာအီဆီ အီချဲ, ဆာကိဘာကိဘာ) စုကထုစိအကး ကာဂဲဝုဇာ.
- ✓ ဆာအီဆီအီချဲဒဲကဘာလိးပုဒဲဂိ ဆာအုဆာအီလဖာယီကနုဝု ဘာဘာယီယီ လါဝုဇာ. ဘဲ ယီ နန့ဘာဆာအုဆာအီလဖာယီဇာ.
- ✓ ဆာမလိကိးအဖး နုလဲထုကနုအကး ဖိလိအုလဲထုထဲဆာမဆးဆာပိဆာလုလဖာ(ထု ပု- အုနုလဲအု ပုမုဘီဖိာ်အကးလံ, ပဖိယီဝုလံအီလဖာ) လါဝုဇာ.

၄။ အုနုပုဂံးဆီဆါဖိာ်လဖာအဆာမဆးအခါ ဘာဒါနီယာဆာကဆာဂဲလဖာဒဲမိပီ အနုဆါဘဲအနုဆါ ဘာဒါနီယာဆာကဆာဂဲလဖာ ကနုကနုအကး တဲဒဲဖိလိထဲ ဆာအုစုလံလါဆံ.

ထုပုအာဒါဆာ, “အုနုဆာမဆးအထီ နံဘဲဒါနီယာဆာကဆာဂဲအီဘဲဘဲလဲ” အုစုနုဝုဂိ ဂွံနု ဝုဆာချဲအဘာကနုအကး ထံလုထဲထဲ ဘဲဝိဆာဖုလဲအထံလဖာယီနုနီလါ.

- ✓ ပုဂံးဆီဆါဖိာ်လဖာနီ ဝိဆာပရုအကးအဖးလဖာယီ န့ဘာဝု အစုထုစိအုအကး.(အဒီအမံမံ/ အကီအဖျီအမံမံဝိ အုနုလဲဝုလအီဘာ)
- ✓ ကဝိဝု ဆာမဆးဖုကိချဲထုဒဲအဖျီကနုအကး ကာဂဲဝုအကး.
- ✓ ကဘာလဲဝုလ ဆာပုဆာဒီ(လမ္မဲဘာ) အုနုလဲအုဆာပိဆာလုအလး ကာဂဲဝုအကး(နုလဲလဲ ဆာပုဆာ ဒီဘဲအခါကာဂဲဝုအကး, ဆိနုဝိအခါ ဆာကဆာဂဲအီဝုအကး, ယဲလဲအကး ဆာလဖာ)
- ✓ ဆာမဆးလဖာယီ ဘာထုဝုထဲ ပုဂံးဆီဆါဖိာ်လဖာအဆာလါအုနီအကး လမ္မဲဘာ အကြံက ဘာဝု အကး ပိဒါဖိလိထဲဝုအီအုနီအကး.
- ✓ ဆာမဆးဆာပိဆာလုလဖာယီ လဘာထုဝု ပုဂံးဆီဆါဖိာ်အဒီအမံဆာလါနီအကး.(ထု ပု- ဘာဝိဝုပလီဂဲဆာပိဆာလုကဝုအကး, အုယုလဲဆာအုကဆိာ်အကး အုအီကဝုအကး, ပုရှာအပိအကး ကဝိ Diapers ဆာပိဆာလုလန့ဘာအကး)
- ✓ နးခါမိဂျါကဆီထုအကး ဆာမဆးဘဲလဖာ(ထုပု- ယိခါဘဲထဲဝု အပံ, အထီအကး, ခုဒီစုဒီ ဆာမဆးလဖာ)ဒဲ မးတဲအုဆာပိဆာလုလဖာ(လဲပာလဲဆာနု, ဂဖးနုနီခါ, နါကနုဆာပိ ဆာလု, ခုဒီစုဒီ ဆာလဖာ) ကနုအကးကာဂဲဝုကး.
- ✓ ကျဲထု ဆာမဆးထဲဆာထံလဲဒါလဲအခါ ပုဂံးဆီဆါအဖုအဂီအပာ အနီအဆုဆုဖး ရှာနု လဲဘဲ ပာဝုအုအကး.
- ✓ ပုမုဒဲအီဖိာ်, ပုမဆာဖိာ်, ဆရု/ဆရုမုဘဲယီ ပုဂံးဆီဆါဖိာ်ဘဲဘဲဆဲ အဆာပုဆာဘာလအီ ဘာအကး.
- ✓ ဖုဂဲမဆးထဲ ပုဂံးဆီဆါဖိာ်လဖာအကး ဝိထဲအုဝု ဆာပုဆာဘာယီ ဝုဘာဘာအီအုနီအကး.

- ✓ အဲဒီဒီမေးဆေးပုမဆေးဖိသံ အဆေးဘာမဆေးမသုသလဖာ(လမဲ့ဘာ) ဆံး, ဘိယထုဘထု. လံဆေးချဲ, အဲဒီဆီဆီ, အသုအသ(လမဲ့ဘာ) အီကုပဲအမုအခွာဆေးဖိသံ ယီအကီဒု ဘာထီးမိသံကနဘာ ဆေးမဆေး အထီနီအဲဒီ.
- ✓ ဆေးယိထွဲခွါဆေးအီဆီအီချဲအဲဒီ လီဝါထု ထရံအဆေးလူသံ အလံးဖျီးလံးအဲဒီ.

ထုပုအဲဒီ, ဖုဂဲးမဆေးအနီဒဲ ဆေးထီစီလဖာအဖုခါ “အနုဆေးမဆေးအခါ ဆေးကဆေးဂဲလအီ ဘာအဲဒီ မခဲလဲအထံနီ မဆေးဝါနုသလဲ.” အနုစုနီဒဲ ရံနုအဘာလဖာအခါ ထံလဲဘဲဆေးအဖု လဲလဲနုဝါလီ.

- ✓ ဝါဆေးပရုအထံလဖာယီ မဆေးထဲအဲဒီ ပုဂဲးဆီဆီဖိသံအဒီအမဲဒီသံ ဘာလဲပုဒီအဒီအမဲဒီ မဲဒီ, ဖုဒုအဖျီးအမဲဒီ နီအဲဒီ.
- ✓ ဆေးမလီကီ. ဆေးအီဆီအီချဲအဲဒီ ဒုယုအီအလဲလဖာ အဆေးသုဆေးဒီလဖာအဖု ပုဂဲးဆီဆီ ခါဖိသံ လဖာ နုလဲဒဲထု ဘုဘုယီယီအဲဒီ ဖိလီထုဝါအဲဒီ.
- ✓ ပုဂဲးဆီဆီဖိသံလဖာအပ ပုဂဲးဂဲဒု ကလဲကထဲဘုဘုယီယီအဲဒီ ပိဒီထုဝါအဲဒီ.
- ✓ ကလဲထဲဝါလဲ ဖုအုဆေးမဆေးအဲဒီ ဘုဘုယီယီအဲဒီ ပိဒီထုဝါအဲဒီ.
- ✓ ပုဂဲးဆီဆီဖိသံလဖာအဲဒီ ဆေးလဲအုယီဖိဝါဂီ ပုဒီထုကယီဝါအဲဒီ ပိဒီထု ဆီဆေးပိဆေး လဲလဖာ အဲဒီ.
- ✓ လဲယိဝါလဲထဲထီအဲဒီ (လမဲ့ဘာ) ဖုအုဆေးအသးဆေးမဆေးသံအဲဒီ.
- ✓ ဂံဒီ, ရှဲခဲအဒီအဝဲဒီ ပုမဆေးဖိသံလဖာယီ ပုဂဲးဆီဆီဖိသံလဖာ အဆေးလီဒဲ အဆေးထီဘာအဲဒီ လဖာ အကီဒု ဖုအုအဆေးယါကီသုနီအဲဒီ.
- ✓ ကဘာထွဲဝါလီအဆေးလီဆေးမဆေးလဖာ ကဖိလီအဲဒီထုဝါအဲဒီ (လမဲ့ဘာ) ကဘာထွဲကကြံဝါ ဝါ ဆေးထံလဲဒီလဲသံလဖာ ကုလဲထဲဝါအဲဒီ.
- ✓ နဲဒီမိရါကဲဆီထုအဲဒီ ဖုအုဆေးမဆေးလဖာဒဲ ကနုဆေးမဆေးဆေးပိဆေးလဲသံအဲဒီ အဲဒီမဆေး အုအုဝါ အဲဒီ.
- ✓ ပုဂဲးဆီဆီဖိသံလဖာ ကနုလဲပုဝါအဲဒီ ဖုအုဆေးမလီ ပုမဆေးဖိသံလဖာ, ပုဆေးမဆေးဖိသံလဖာ ဖုနီ အဲဒီ.
- ✓ အီထုဝါ ဆေးကဆေးဂဲလဖာယီ လီယီမဖျီးဂီ ပဲခွဲအုဝါအဲဒီ.

လီအုပယီအဂ္ဂါအဒီသံလဖာ.....

CBM Global. (n.d.). Monitoring [CBM HHoT card]. Retrieved [Month, Day, Year]

Humanitarian Disability Needs Estimation & Screening Tool (HD-NEST). (2ssal Institute for Global Health, University of Melbourne / Elrha).

လီဒ်အုပ်စုအကူအအိဒ်ခံလုပ်.....

Humanity & Inclusion. (2019). Disability Data in Humanitarian Action: Project overview, The Washington Group Questions in humanitarian settings. Silver Spring, MD: HI.

Inter-Agency Standing Committee. (2019). IASC Guidelines on the Inclusion of Persons with Disabilities in Humanitarian Action. Geneva: IASC.

International Organization for Migration (DTM). (2020). Collection of data on disability inclusion in humanitarian action: Decision tree [Tool]. Geneva: IOM.

